

Innspill til kommende Stortingsmelding om bærekraftige byer og sterke distrikter
av Liz Rekve, Skrova

Sterke distrikter og vitale utkantstrøk gir et styrket Norge. De små bygdene, fiskevær og utkantstrøk må styrkes og bygges opp, slik skapes et vitalt og spennende Norge. Vi må klare å se to utviklingsveier.

Jeg tror etablerte diskurser for utvikling av små lokalsamfunn bør utfordres og nye sosialøkonomiske rammer tas i bruk. Vi må utfordre og utvikle de muligheter som finnes for små utkantstrøk, som er i ferd med å dø ut. Ønsker vi et Norge der utkantstrøk spiller på lag med småbyene rundt, og gir kraft og vitalitet, må ressurser, men ikke minst synet på hva utvikling og vekst innebærer utfordres.

Kommunal- og regionalpolitikk stadfester at utvikling og vekst i småkommunene er en ønsket og udiskutert faktor. Begrepet 'utvikling' og parameteret 'vekst' blir i svært liten grad diskutert til tross for at begrepene verken er nøytrale, objektive eller presise. Vekst og utvikling og stedsutvikling blir i all hovedsak sett på og målt gjennom økonomiske modeller basert på tradisjonell moderniserings- og vekstteori. I en slik tradisjonell fremstilling blir utvikling først og fremst sett på som økonomisk utvikling basert på et kraftig næringsliv. I en slik sammenheng retter man oppmerksomheten mot mangel på produksjon og økonomisk utvikling når et småsamfunn forsvinner, og hjelpen settes da tradisjonelt inn for å få til en økonomisk vekst gjennom en modernisering av næringsliv, industri, råvarefremstilling og produksjon. Manglende kapitaltilførsel er en grunn til manglende utvikling og kapitaltilførsel blir derfor en vesentlig faktor for videre utvikling. I tillegg ser en slik utviklingsteori at de forskjellige deler av næringslivet fungerer ikke gjensidig forsterkende for hverandre, slik de gjør i mer utviklede og «vellykkede» samfunn.

Mye av drøftingen av utvikling blir altså basert på forhold som ligger i diskusjonen om hva utviklingens mål anses å være, definert av noen, og hvilke betingelser utvikling og vekst skal skje på, og måles etter. Det er kanskje allerede her småsamfunn taper. De har ikke vært med å definere målene, og langt mindre sett rammene for makt som ligger i hele perspektivet.

Sjeldent ser man de tradisjonelle samfunns- og næringsutviklingsteoriene utfordret. Selv om stedsutvikling der folk gis valg og er med inn i prosesser fra begynnelsen av, og dermed sakte men sikkert, med stein på stein rebygger et samfunn/sted man identifiserer seg med og er stolt av og derigjennom gis godt omdømme, kan gi gode resultater. I en slik deltagende utviklings- og vekstmodell kan tilflytting, gründervirksomhet og småstedsutvikling enkelt bli en god utviklingsvei.

Broch og Førde (2010) mener det kan slås fast at kreativitet og nyskaping ikke er avhengig av størrelsen på et sted, men at lokal mobilisering på tvers av de tradisjonelle felt skaper nye fellesarenaer der ideer utvikles og innovasjon skjer. Det legges det vekt på lokalsamfunns ildsjeler som drivkraft rundt kollektive nyskappingsprosjekter. De omtales som samfunnsentreprenører og er ofte oppstartingen av en gruppe/organisasjon/forening el. som står bak nye aktiviteter og tjenester for å skape noe nytt og kollektivt godt for lokalmiljøet. Det tas til orde for at entreprenørskap og nyskaping må tas ut av tanken om å utelukkende tenke kommersiell virksomhet og utfordrer fokuset på profitt. Gjennom samfunnsentreprenørprosessen flyttes fokuset fra individuell profittmaksimering til kollektive prosesser og man går fra å se på individuelle muligheter til relasjonelle handlinger folk i mellom.

Innovative bygdemiljøer
Det vi er - og det vi gjerne vil være

Broch og Førde 2010
Rekve, Liz 2012